

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ
УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ
В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ
АГРЕСІЇ**

**МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної
конференції**

19 червня 2026 року

**Одеса
2026**

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ
В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
19 червня 2026 року

ОДЕСА
2026

УДК 342.7:341.3:364(477)

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

Давиденко В.В., ректор університету, кандидат юридичних наук, доцент

Заступник голови:

Корнієнко М.В., перший проректор університету, доктор юридичних наук, професор

Члени оргкомітету:

Бабчук О.Г., завідувач кафедри психології та педагогіки, кандидат психологічних наук, доцент;

Гугулан Є., завідувач кафедри приватного права Академії «Штефана Великого», Міністерство внутрішніх справ Республіки Молдова, доктор філософії, доцент;

Домброван Н.В., начальник відділу організації наукової діяльності, кандидат юридичних наук, доцент;

Ковальова О.В., професор кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент;

Матієнко Т.В., професор кафедри психології та педагогіки, кандидат юридичних наук, доцент;

Пасько О.М., професор кафедри психології та педагогіки, доктор юридичних наук, доцент;

Пишна А.Г., завідувач кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент;

Сухарєва А.О., професор кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент;

Тетерятник Г.К., завідувачка кафедри кримінального процесу та криміналістики, доктор юридичних наук, професор;

Томіна В.Ю., доцент кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент.

Статті друкуються в авторському варіанті.

Оргкомітет дозволив собі лише скорочення статей,
які суттєво перевищували пропоновані обсяги.

Захист прав дитини в умовах військової агресії: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 19 червня 2026 р.). Одеса : ОДУВС, 2026 – 465 с.

Ворожцова П. С.

Студентка 1-го курсу ІПБ Одеського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Ніцевич А. С.

старший викладач кафедри державно-правових дисциплін
ІПБ Одеського державного університету
внутрішніх справ

РОЛЬ ООН У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВ ДІТЕЙ У ЗОНАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ

Захист прав дітей під час збройних конфліктів — одна з найважчих проблем, адже діти самі себе захистити не можуть. Війна руйнує школи, лікарні, будинки, але головне — вона знищує нормальне дитинство. Діти втрачають безпеку, не можуть вчитися, не отримують медичної допомоги. Жодна держава, яка воює, не здатна сама вирішити всі ці питання. Тут потрібна допомога Організації Об'єднаних Націй (далі ООН). Вона координує дії держав, допомагає під час кризи, може тиснути на сторони конфлікту.

Базовий документ — Конвенція про права дитини, яка закріплює право на життя, розвиток, освіту, лікування, захист від насильства. Найважливіша стаття 6. Її частина перша встановлює: кожна дитина має невід'ємне право на життя. Частина друга зобов'язує держави у максимально можливій мірі забезпечити виживання і здоровий розвиток дитини [2]. Під час війни виконати це дуже важко. Обстріли, блокади, атаки на лікарні — все це заважає. Але обов'язок держави нікуди не зникає. ООН постійно нагадує про статтю 6 через свої моніторингові механізми.

На практиці дітей захищає також ЮНІСЕФ. Це дитячий фонд ООН. Його люди працюють прямо в зонах бойових дій. Вони возять воду, їжу, ліки, вакцини. Облаштовують класи в підвалах і наметах, щоб діти могли вчитися. Інакше діти втратять роки навчання. Ще ЮНІСЕФ займається психологічною допомогою. Діти на війні отримують травми, які не загояться самі. Страхі, нічні кошмари, агресія, апатія — без психолога це залишиться назавжди. ЮНІСЕФ також шукає дітей, які зникли під час війни, і допомагає їм возз'єднатися з родинами.

Стаття 28 Конституції України гарантує повагу до гідності кожної людини. Вона забороняє катування, жорстоке поводження, приниження [1]. Також там зазначається, що без згоди людини над нею не можна проводити ніяких медичних або наукових дослідів. На війні це дуже важливо. Дітей можуть силоміць допитувати, вербувати, утримувати незаконно, примушувати до співпраці з окупантами. Держава повинна реально захищати дітей від цього, а не просто писати закони. ООН через свої структури стежить за дотриманням статті 28.

Стаття 10 Закону України «Про охорону дитинства» визначає право дитини на свободу, недоторканність, захист гідності [3]. Вона вимагає, щоб у сім'ї та школах дисципліна будувалася на повазі, а не на приниженні. Держава повинна захищати дітей від домашнього насильства, сексуального насильства (в тому числі від того, що чинить Росія), примусової проституції, жебрацтва, азартних ігор. Також держава має захищати дітей від втягнення у злочини, від алкоголю та наркотиків, від релігійних культів-екстремістів. Під час війни всі ці загрози стають більшими. Сім'ї розвалюються, діти лишаються без нагляду. Окупанти часто свідомо створюють атмосферу насильства. Дитина має право сама звернутися до органів опіки, служб у

справах дітей, кол-центрів протидії насильству. Держава зобов'язана забезпечити, щоб ці органи працювали належним чином.

Що ж до злочинів Росії, то вона вивозить українських дітей на свою територію примусово. Міжнародний кримінальний суд і ООН називають це воєнним злочином. Деякі кажуть — злочин проти людяності. Дітей вивозять без згоди батьків. Або під приводом «евакуації». В Росії їх тримають у таборах, змінюють дані, дають російське громадянство, віддають у чужі сім'ї. Це робиться для того, щоб дитина забула, хто вона. Забула українську мову, свою культуру, своїх батьків. ООН повинна не просто фіксувати це, а домагатися повернення кожної дитини на рідну землю.

Законодавча влада має також реагувати. Зазначено, що органи законодавчої влади повинні активно реагувати на виклики сучасності, приймаючи нормативно-правові акти, або вносячи зміни і доповнення у вже існуючі, на користь забезпечення прав, свобод та законних інтересів дітей, що постраждали від війни, опираючись на міжнародно-правовий досвід країн, що, на жаль, зустрічалися із розв'язанням таких проблем [4]. Національні закони не повинні суперечити міжнародним зобов'язанням. Вони повинні створювати реальні механізми захисту.

ООН не тільки координує. Вона ще й постійно стежить, фіксує порушення, пише доповіді, публікує списки тих, хто чинить злочини проти дітей, передає справи до міжнародного суду. У її структурі працює спеціальний представник генсека з питань дітей та збройних конфліктів. Крім контролю, ООН створює гуманітарні програми. Допомогає дітям повернутися до нормального життя, адаптуватися, вчитися, лікувати психіку. Допомогає розмінювати території, щоб діти не підривалися. Створює безпечні простори в школах і дитсадках.

Отже, захист прав дітей на війні — це складна справа. Тут потрібні і міжнародні організації, і дії самої держави, що потерпає від збройного нападу. ООН — координатор і гарант. У неї є Конвенція, ЮНІСЕФ, спеціальний представник, механізми моніторингу. Але якщо держава сама нічого не робить — не фінансує органи опіки, не розглядає справи про насильство, не відповідає на дзвінки кол-центрів — то будь-яка міжнародна допомога буде слабкою і несистемною. А без міжнародного контролю держави часто просто закривають очі на проблеми. Росія це доводить, коли вивозить дітей і змінює їм імена. Тільки тоді, коли міжнародний контроль і державна відповідальність працюють разом, тоді діти мають шанс на безпечне життя навіть під час війни. ООН тут — не начальник, а партнер. Вона нагадує: дитина не повинна воювати. Дитина має право жити.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. 254к/96-ВР *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1996, № 30, ст. 141 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 15.05.2026)

2. Конвенція про права дитини: Міжнародний документ від 20 листопада 1989 р. Ратифіковано Постановою Верховної Ради Української РСР від 27 лютого 1991 р. № 789-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021 (дата звернення 15.05.2026)

3. Про охорону дитинства: Закон України від 26 квітня 2001 р. № 2402-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 30. Ст. 142. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>.

4. Коваль І. Захист прав та законних інтересів дітей під час війни в Україні. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: «Юридичні науки». 2023. № 2 (38). С. 66. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journalpaper/2024/feb/33915/visnik2382023.pdf>.

Гайна С. В.

Курсант 202 взводу Навчально-наукового інституту
підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції
Національної поліції України

Науковий керівник:

Ковальова О. В.

Професор кафедри адміністративної діяльності поліції,
к.ю.н., с.н.с.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДІТЕЙ ЗА ВЧИНЕННЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

Питання відповідальності дітей за вчинення домашнього насильства є актуальним у сучасних умовах розвитку українського суспільства, оскільки поєднує у собі правові, соціальні та психологічні аспекти. Особливість цієї проблематики полягає в тому, що дитина, будучи суб'єктом правовідносин, одночасно потребує особливого захисту з боку держави, що обумовлює специфіку підходів до визначення її відповідальності.

Домашнє насильство – це навмисне і систематичне здійснення фізичного, психологічного або економічного тиску на подружжя, колишнього партнера чи будь-яку іншу людину, з якою агресор має (або мав) сімейні чи близькі стосунки. Така поведінка спричиняє фізичні та психологічні страждання, розлади здоров'я, втрату працездатності, емоційну залежність або погіршення якості життя постраждалої особи. Цей вид насильства може проявлятися у вигляді дій або бездіяльності фізичного, психологічного чи економічного характеру. До таких проявів включають застосування сили без завдання тілесних ушкоджень, висловлення погроз, принизливі образи, переслідування, а також позбавлення життєво важливих ресурсів, як-от житло, їжа, одяг чи фінанси, на які постраждалий має законне право [1, с. 115]. У результаті таких дій завдається шкода фізичному або психічному здоров'ю людини, яка стала жертвою насильства.

Форми домашнього насильства: Економічне насильство — це форма домашнього насильства, що виражається у навмисному позбавленні людини базових засобів для існування, таких як житло, їжа, одяг, майно, гроші чи документи. Також сюди входять обмеження доступу до цих ресурсів, залишення без догляду та необхідної підтримки, перешкоджання отриманню медичних чи реабілітаційних послуг, заборона працювати чи здобувати освіту, примус до праці, а також інші правопорушення економічного характеру. Психологічне насильство — це дії, які включають словесні образи,

Наукове видання

**ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ.
МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції**

м. Одеса, 19 червня 2026 року

Підп. до друку 18.06.2026. Формат 60х84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times.
Ум.-друк.арк 26,16. Обл.-вид. арк. 31,04
Надруковано з готового оригінал-макета
Редакційно-видавничий відділ
Одеського державного університету внутрішніх справ
м. Одеса, вул. Успенська, 1
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДП №3507 від 25.06.2009